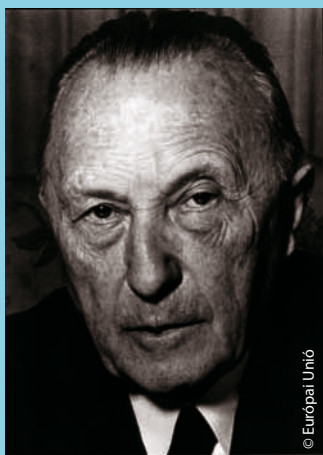

Konrad Adenauer: ízig-vérig demokrata, az európai egység fáradhatatlan híve

Konrad Adenauer 1876 – 1967

Az akkoriban létrehozott Német Szövetségi Köztársaság első kancellárja, aki 1949 és 1963 közötti kormányzása idején minden kortársánál meghatározóbb szerepet játszott a háború utáni Németország, és ezzel egész Európa történelmében.

Mint nemzedékének számos politikusa, Adenauer is már az első világháború után átlátta, hogy a tartós béke záloga csakis az egyesült Európa lehet. A harmadik birodalom idején szerzett tapasztalatai (a náci párt eltávolította Köln polgármesteri székéből) e meggyőződésében csak tovább erősítették.

Az 1949 és 1955 közötti hat évben Adenauer előremutató külpolitikai sikereket aratott Németország és a nyugati szövetségi rendszer közötti kapcsolatok szorosabbra fűzése terén: Németország tagja lett az Európa Tanácsnak (1951), létrejött az Európai Szén- és Acélközösség (1952), valamint országa belépett a NATO-ba (1955).

Külpolitikájának alapkövét a Franciaországgal való megbékélés jelentette. A történelmi fordulópont 1963-ban jött el, amikor Charles de Gaulle francia elnökkel aláírta a két egykori ősellenség, Franciaország és Németország együttműködési szerződését, amely az európai integráció egyik mérföldkövévé vált.

Német politika

Konrad Adenauer 1876. január 5-én született a mélyen katolikus Kölnben, szerény anyagi háttérű, de apjának köszönhetően fegyelmezett és rendszerető család fiaként. A helyi politikai körökbe egy befolyásos kölni család leányával 1904-ben kötött házassága révén került be, így nem sokkal később ő is aktívan politizálni kezdett. Politikai rátermettségének köszönhetően karrierje a katolikus Zentrum párt tagjaként gyorsan ívelt felfelé: 1917-ben Köln polgármesterévé választották. E tisztségében számos nagy horderejű projektben, köztük Németország legelső, Köln és Bonn összekötő autópályája építésénél is részt vett, eltökélt és határozott személyisége hamar ismertté tette. A kortársait oly gyakran elvakító szélsőséges politikai nézetektől elhatárolódó Adenauer a rend, a tisztesség, valamint a keresztény erkölcsök és értékek elkötelezett hirdetője volt.

Az 1920-as évek második felétől a náci párt lejárató kampányt indított ellene: a cionista mozgalommal való szimpatizálással, valamint németellenes megnyilvánulásokkal és a közpénzek elherdálásával vádolták. Amikor 1933-ban a náci párt hatalomra jutása után Adenauer megtagadta, hogy Hitler látogatásának tiszteletére a várost horogkeresztekkel díszítsék fel, hivatalából eltávolították, bankszámláit pedig befagyasztották. Im már munkanélküliként, fedél és megélhetés nélkül kizárólag barátai és az egyház jóindulatára támaszkodhatott. Noha a háború alatt távol tartotta magát a közélettől, többször is letartóztatták, majd 1944-ben a Hitler elleni megghiúsult merénylet után a Gestapo hírhedt kölni börtönébe, a Brauweilerbe zárták.

A háború után az amerikaiak visszahelyezték ugyan a kölni polgármesteri székbe, de amikor a város nem sokkal később a britek felügyelete alá került, tisztségéből ismét távoznia kellett. Innentől minden idejét a Kereszténydemokrata Unió (CDU) megalapításának szentelte, amelytől azt remélte, hogy katolikus és protestáns németeket egyetlen pártba tömöríti. 1949-ben ő lett a Német Szövetségi Köztársaság – más néven Nyugat-Németország – első kancellárja. Noha az ekkor már 73 éves Adenauerrel sokan úgy vélték, hogy csak rövid ideig marad az ország élén, az Öregnek (Der Alte) is becézett politikus erre rácsafolva még 14 évig volt Németország kormányfője, így nemcsak Köln minden idők legfiatalabb polgármestere, de a valaha élt legidősebb német kancellár címe is az övé. Kormányzása alatt az NSZK stabil demokráciává fejlődött, a szomszédos országokkal pedig tartós és békés kapcsolatokat sikerült kialakítania. Országát a születőben lévő – a NATO és az Európai Gazdasági Együttműködési Szervezet által alkotott – euroatlanti közösségbe terelve Adenauernek bizonyos mértékig az NSZK szuverenitását is sikerült visszaszereznie.

1961: Adenauer kezét fog Charles de Gaulle-lal

Adenauer és az európai integráció

Második világháborús tapasztalatai Adenauert politikai realistává formálták. Mivel Németország Európában betöltött szerepéről vallott nézeteit a két világháború, valamint a Franciaország és Németország közötti évszázados ellenségeskedés nagyban befolyásolta, minden figyelmét a páneurópai együttműködés eszméjének népszerűsítésére összpontosította.

Adenauer az 1950. május 9-i Schuman-nyilatkozattal létrejött Európai Szén- és Acélközösségnek, majd az 1957. márciusi egyezményvel megszületett Európai Gazdasági Közösségnek is lelkes támogatója volt.

A kontinensről alkotott nézeteinek alapja az az elgondolás volt, hogy a tartós béke és stabilitás egyetlen záloga az európai egység. E cél által vezérelve rendíthetetlenül dolgozott a Németország és egykori ellenségei – legfőképpen Franciaország – közötti megbékélésen. Fáradozásainak eredményeként Franciaország és Németország 1963-ban megkötötte a barátsági szerződésként is elhíresült Élysée-szerződést, amely a két ország kapcsolatait stabil alapokra helyezve véget vetett az évszázados versengésnek.

Politikai rátermettsége, elkötelezettsége, gyakorlatias szemlélete, valamint országának az egységes Európában betöltött pontos szerepéről alkotott elképzeléseinek köszönhetően Adenauer elévülhetetlen érdeme, hogy Németország a mai napig szabad és demokratikus állam. Ez a szemlélet pedig napjaink modern Németországában nemcsak magától értetődő, de a társadalom minden szintjét áthatja.

Konrad Adenauer az európai történelem egyik legkimagaslóbb alakja. Számára az európai egység nemcsak a békéről szólt, hanem a náci uralom utáni Németországnak a nemzetközi vérkeringésbe való visszavezetésének lehetőségét is jelentette. Következetes külpolitikája számos európai állam bizalmát állította helyre Németország iránt, amely nélkül a ma ismert Európa elképzelhetetlen lenne. Eredményeit Németországban a mai napig nagy tisztelet övezi: ennek bizonyosságául 2003-ban Adenauert választották „minden idők legnagyobb németjének”.